

Laat het Hoger Onderwijs beter aansluiten op de arbeidsmarkt

Inhoudelijke agenda

9-10-2018

Laat het Hoger Onderwijs beter aansluiten op de arbeidsmarkt

Inleiding

Er zijn vele redenen om te gaan studeren. Voor het overgrote deel van de studenten is studeren onlosmakelijk verbonden met hun toekomst en loopbaan. Het is dan ook essentieel dat hogescholen en universiteiten hun studenten de mogelijkheid bieden zich te ontplooien en zich voor te bereiden op hun maatschappelijke en werkzame leven, zodat uiteindelijk zowel hbo- als universitaire opleidingen leiden tot goede loopbaanperspectieven op een dynamische arbeidsmarkt.

De jongerencoalitie erkent natuurlijk dat de manier waarop het onderwijs studenten hierop voorbereidt bijzonder afhankelijk is van het karakter van de opleiding en verschillen tussen het hoger beroepsonderwijs en universitair onderwijs. Tegelijkertijd neemt dit niet weg dat in alle opleidingen aandacht moet worden besteed aan de manier waarop onderwijs aansluit op de ambities en talenten van studenten.

Een andere ontwikkeling die wij zien is dat de vraag naar toegankelijk onderwijs voor een diverse groep toeneemt. Het wordt steeds belangrijker om je gedurende je loopbaan te kunnen blijven ontwikkelen. Voor werkenden én werkzoekenden is het van grote waarde dat zij toegang tot onderwijs behouden. Daarvoor is een goede aansluiting en afstemming tussen hoger onderwijs en arbeidsmarkt cruciaal, hogescholen en universiteiten kunnen daar een belangrijke rol in spelen.

Om een optimale aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te realiseren is een samenwerking tussen alle betrokken partijen vereist. Enkel zo kan een sterke en toekomstbestendige aansluiting gerealiseerd worden. Als jongerenorganisaties constateren wij een aantal verbeterpunten met betrekking tot de aansluiting op de arbeidsmarkt waar wij zelf ook een rol in kunnen spelen. Er ligt een maatschappelijke verantwoordelijkheid om te voorkomen dat talent verloren gaat door een mismatch tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

De jongerencoalitie draagt oplossingen aan voor deze mismatch op verschillende terreinen.

Kennis & vaardigheden

Binnen het hoger onderwijs verschilt de mate van voorbereiding op de arbeidsmarkt aanzienlijk. De jongerencoalitie is van mening dat alle universitaire en hbo-opleidingen een minimum standaard moeten bewerkstelligen wat de voorbereiding op het professionele en maatschappelijke leven van studenten betreft. Het valt de jongerencoalitie op dat met name het wetenschappelijk onderwijs nog veel op zichzelf staat. Concreet betekent dit dat loopbaanperspectief en persoonlijke ontwikkeling factoren zijn die binnen verschillende curricula onderbelicht zijn. Verder vraagt een dynamische arbeidsmarkt om mensen die zijn uitgerust met generieke en brede kwaliteiten en attitudes. Hierbij is het van groot belang dat studenten de mogelijkheden hebben om te ontdekken waar ze goed in zijn en te reflecteren op hun toekomstige loopbaan.. Het onderwijs moet zo studenten adequaat voorbereiden op de arbeidsmarkt in brede zin.

Oplossingen:

- Op landelijk niveau en binnen instellingen moet het gesprek worden gevoerd over hoe het onderwijs op een optimale wijze studenten kan voorbereiden op de arbeidsmarkt en maatschappij van morgen.
- Belemmeringen bij het zoeken naar en deelnemen aan stages moeten zoveel mogelijk worden weggenomen. Denk bijvoorbeeld aan ruimte maken in curricula voor stages en betere promotie van stagemogelijkheden en begeleiding door onderwijsinstellingen.
- Doormiddel van een actief alumni beleid kunnen afgestudeerden inzicht geven aan studenten over hun overgang van het onderwijs naar de arbeidsmarkt. Hierbij kan gedacht worden aan het geven van gastcolleges over loopbaanperspectieven.
- Binnen curricula moet meer ruimte komen voor studenten om zich op persoonlijk vlak te ontwikkelen en zo te ontdekken waar ze goed in zijn

Meer ruimte voor studenten

Onderwijs dat de student centraal stelt, vraagt om flexibiliteit van de universiteiten en hogescholen. Flexibiliteit betekent voor ons ruimte bieden aan studenten om zich naast hun studie optimaal en naar eigen wensen te kunnen ontwikkelen. Studenten ervaren steeds meer de behoefte om naar eigen inzicht kwaliteiten op te doen, zowel binnen als buiten het curriculum. Dit ervaren zij vaak als een vereiste voor een optimale aansluiting op de arbeidsmarkt. De jongerencoalitie vindt het belangrijk dat universiteiten en hogescholen een faciliterende rol innemen, waarin ze studenten ondersteunen in hun behoeften tot persoonlijke ontwikkeling en arbeidsmarktorientatie.

Oplossingen:

- Hogescholen en universiteiten dienen diversiteit in het curriculum aan te bieden. Denk aan mogelijkheden als studeren in het buitenland, het volgen van cursussen buiten de eigen faculteit en het lopen van stages voor langere perioden.
- Maak vakken minder gebonden aan specifieke tijdsloten en bied cursussen in meerdere periodes aan.
- Breid de profileringsfondsen uit en geef daarbij extra aandacht voor organisaties die zich bezighouden met een persoonlijke ontwikkeling richting de arbeidsmarkt.
- Hoger onderwijsinstellingen dienen collegegeldvrij besturen te faciliteren zodat er ruimte bestaat voor studenten om zichzelf op extra curriculaire niveau te ontwikkelen.

Begeleiding richting de arbeidsmarkt

Op universiteiten en hogescholen is de mate en intensiteit van begeleiding erg verschillend. In de meeste gevallen richt de begeleiding zich voornamelijk op de relatief korte termijn. Vaak besproken onderwerpen zijn: keuzevakken, minor, scriptieonderwerp of stage. Daarbij lijkt de overkoepelende focus te ontbreken. Zo zouden studenten bewuster gemaakt moeten worden van hun algehele loopbaan. Bij studenten leven veel vragen ten aanzien van waar ze terecht kunnen op de arbeidsmarkt en wat ze hier voor moeten doen, zowel op het moment dat ze nog aan het studeren zijn maar ook daarna. Natuurlijk ligt daarin tot op zekere hoogte het initiatief bij de student zelf, maar dat doet geen afbreuk aan de verantwoordelijkheid die de instelling draagt.

Oplossingen:

- Op dit moment is het voor studenten vaak onbekend waar ze terecht kunnen binnen hun onderwijsinstelling als ze vragen hebben ten aanzien van hun arbeidsmarktkansen. Een centraal aanspreekpunt binnen iedere instelling is essentieel.
- Geef studenten de mogelijkheid het loopbaandossier wat ze hebben opgebouwd in het voorgezet onderwijs mee te nemen naar het hoger onderwijs. Zo kan de hoger onderwijsinstelling advies geven op basis van een helder beeld en eerder verzamelde gegevens wanneer de student dit op prijs stelt.
- De verantwoordelijken binnen hoger onderwijsinstellingen moeten studenten stimuleren kritisch na te denken over hun loopbaankeuzes. Een dergelijk gesprek kan leiden tot een verandering in de houding van studenten ten aanzien van hun verdere loopbaan.
- Maak informatie over de overgang van het onderwijs naar de arbeidsmarkt toegankelijker voor studenten. Dit kan door actief onderzoek te doen onder alumni en doormiddel van een vacatureonderzoek.
- Er ligt al veel kennis bij carrière services en jongerenorganisaties ten aanzien van dit specifieke onderwerp, wanneer hoger onderwijsinstellingen het contact op zoekt met deze organisaties kan er veel winst worden geboekt door gebruik te maken van al bestaande expertise.

Na het afstuderen

De persoonlijke ontwikkeling van studenten eindigt niet bij het behalen van het diploma. De coalitie wil nog een stap verder gaan om de aansluiting op de arbeidsmarkt te verbeteren. In veel gevallen zien we dat onderwijs en arbeidsmarkt niet vloeiend in elkaar overlopen. Juist de periode waarin de student hard zoekt naar een eerste baan kan erg lastig zijn, vooral als de zoektocht moeizaam verloopt. Het

past binnen de rol van de universiteiten en hogescholen om de verantwoordelijkheid te nemen voor de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Oplossingen:

- Houd toegang voor studenten tot zes maanden na het afstuderen om het gesprek aan te gaan op de onderwijsinstelling over hun loopbaankansen. Op deze manier kan er een cultuur ontstaan waarin afgestudeerden op constructieve wijze worden begeleid naar de arbeidsmarkt.
- Studenten dienen ook na het afstuderen gebruik te kunnen maken van de 'career offices' van de onderwijsinstellingen, waar, indien nodig, extra vaardigheden met betrekking tot de arbeidsmarkt aangeleerd kunnen worden.
- Terugkeren binnen het onderwijs wordt bemoeilijkt door het hoge instellingscollegegeld. Er zouden maatregelen moeten worden genomen om ervoor te zorgen dat deze financiële drempel voor een leven lang ontwikkelen wordt weggenomen.

Afsluitende boodschap

De jongerencoalitie is zich bewust van haar positie en haar rol in de discussie omtrent het mogelijk maken van een leven lang leerklimaat en zij wil dan ook graag deze opdracht met beide handen aanpakken. Ook hoger onderwijsinstellingen en de arbeidsmarkt zullen toenadering moeten zoeken en elkaar een handreiking moeten doen, willen er oplossingen ontstaan om de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt te verbeteren. Ook de overheid moet met financiële middelen toenadering zoeken tot de instellingen en het werkveld zodat alle partijen hun verantwoordelijkheid kunnen. Een leven lang leren is van groot belang voor een maatschappij die bestendig wil zijn tegen grote veranderingen op een dynamische arbeidsmarkt. Laten we deze uitdaging dan ook samen oppakken.